

Eduard Urban (1928–2001)

Nejen absolventi studia psychologie na Filosofické fakultě UK v Praze v posledních 35 letech, ale též kliničtí psychologové a psychoterapeuti v celé zemi znali dobře osobnost a dílo Eduarda Urbana, který nás opustil po dlouhé nemoci 4. září 2001.

V době, kdy samostatné studium psychologie se teprve prosazovalo, vystudoval filosofii s latinou a promoval doktorskou disertací roku 1952 u prof. J. B. Kozáka. Námětem práce byl princip kontradikce, šlo tu o hledání pravdy, což bylo téma jeho celoživotního usilování. V psychologii byli jeho učители prof. Doležal a prof. Stavěl. Osobnostně byl formován skautingem. Za své učitele ve formativním období svého života považoval zejména M. Habáně, S. Braitu a R. Dacíka.

Své životní naplnění našel Urban v klinické psychologii, k jejímž zakladatelům u nás patří. Jeho učiteli tu byli Kurt Freund, Svetozár Nevole a Jaroslav Skála. Doc. Nevole v něm za několikaletého působení v Psychiatrické léčebně v Dobřanech probudil celoživotní zájem o Rorschachův test, k jehož uznávaným znalcům a učitelům Eduard Urban patřil. Je škoda, že jeho vědecká náročnost a sebekritičnost, jež vůči sobě uplatňoval, zabránily tomu, aby se z jeho moudrosti zachycené knižně mohly učit i další generace.

Dobřany mu sloužily jako živý zdroj psychopatologických poznatků. Později, pod Skálovým vedením v Lojovicích a u Apolináře, se s typickou systematičností zabral do hloubky problematiky alkoholismu a drogových závislostí.

Spolu se Skálou a Rubešem se stal zakladatelem naší moderní addictologie – učení o závislostech. V roce 1973 publikoval u nás prvou monografii na toto téma: Toxikomanie. Tomuto tématu zůstal rovněž věrný po celý život.

Další trvalou zásluhou Urbanovou je jeho originální vklad do tria Skála–Urban–Rubeš. Tato trojice, ve svém složení tak jiná a přece tak tvořivě se doplňující a inspirující, dala v roce 1968 vzniknout i ve světě jedinečnému a stále živému systému vzdělávání v psychoterapii, známému pod zkratkou SUR.

Svou psychologickou identitu projevoval i aktivní činností spolkovou: po léta byl členem rady Českomoravské psychologické společnosti a vedoucím její klinicko-psychologické sekce.

Urbanovy zájmy přesahovaly rámeček psychologie. Méně je např. známo, že patřil k našim předním znalcům díla Stefana Zweiga, k jehož knihám psal zasvěcené předmluvy. Je možné říci, že jeho celý život byl hledáním pravdy, a to jak ve vědeckém poznání, tak v konkrétní službě lidem a v neposlední řadě i v sebepoznání v průběhu životního zrání: statečnost a trpělivost, s jakou snášel obtíže nemoci, byly pro nás, kteří jsme byli blíže, velkým povzbuzením.

Jaroslav Šturma